

27 Φεβρουαρίου, 1991

[ΠΟΠΙΑΤΖΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΑΕΥΣΤΑΘΙΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 946/88).

Διοικητική Πράξη — Νομοθετικό καθεστώς — Η νομιμότητα των διοικητικών πράξεων κρίνεται με βάση το δίκαιο που ισχύει κατά το χρόνο της έκδοσής τους.

5 *Σύνταγμα — Άρθρο 146, παράγραφος 6 — Η διεκδίκηση της προβλεπόμενης αποζημίωσης γίνεται μόνο με αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο το οποίο έχει την δικαιοδοσία να την εκτιμήσει και να την επιδικάσει.*

10 Η αιτήτρια ζήτησε, με την προσφυγή ακύρωσης της απόφασης του Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων, με την οποία αρνήθηκε να της επιστρέψει δασμούς επί αυτοκινήτων που εκμισθώνονται χωρίς οδηγό τα οποία η αιτήτρια είχε εισαγάγει και εκτελωνίσει.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

15 (1) Ορθά εφαρμόστηκε, στην επίδικη απόφαση, η νομοθεσία που ισχύει κατά το χρόνο της έκδοσής της. Η αρχή της επανεξέτασης με βάση το νομικό και πραγματικό καθεστώς της έκδοσης απόφασης που ακυρώθηκε, δεν εφαρμόζεται στην παρούσα υπόθεση στην οποία καμία απόφαση του Διευθυντή δεν ακυρώθηκε ποτέ από το Δικαστήριο, το δε επίδικο αίτημα της αιτήτριας υποβλήθηκε σε αυτόν για πρώτη φορά μετά τη δημοσίευση του διατάγματος Κ.Δ.Π. 178/88.

20

(2) Σχετικά με την αποζημίωση που η αιτήτρια κατά την εκτίμησή της δικαιούταν βάσει της παραγράφου 6 του άρθρου 146 του Συντάγματος, αυτή διεκδικείται με αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο.

στήριο που έχει και τη σχετική δικαιοδοσία.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Λόρδος και Άλλοι ν. Δημοκρατίας (1968) 3 Α.Α.Δ. 427.

Λεμής και Άλλοι ν. Επάρχου Λευκωσίας και Άλλων (1986) 3 Α.Α.Δ. 2226. 5

Προσφυγή.

Προσφυγή εναντίον της άρνησης του Διευθυντή του Τμήματος Τελωνείων να επιστρέψει μέρος των εισαγωγικών δασμών που είχε καταβάλει η αιτήτρια για την εισαγωγή 7 οχημάτων. 10

Χρ. Τριανταφυλλίδης, για την αιτήτρια.

Μ. Τσιάππα(Κα), Δικηγόρος της Δημοκρατίας Α', για τους καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 15

Ο Δικαστής κ. Πογιατζής ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση.

ΠΟΓΙΑΤΖΗΣ, Δ: Με την απόφασή του που εξέδωσε στις 28 Μαΐου 1988 κατά την άσκηση της αναθεωρητικής του δικαιοδοσίας στην προσφυγή της Αιτήτριας αρ. 736/85 το Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών με την οποία είχε απορριφθεί η ιεραρχική προσφυγή της Αιτήτριας εναντίον της αρνητικής απόφασης της Αρχής Αδειών να χορηγήσει σ' αυτήν άδεια για 21 οχήματα εκμισθούμενα χωρίς οδηγό. Η Αιτήτρια είχε υποβάλει το αίτημα της στην Αρχή Αδειών το 1985. Βασικός λόγος της ακυρωτικής εκείνης δικαστικής απόφασης ήταν η διαπιστωθείσα παράλειψη της καθ' ης η Αίτηση Αρχής να διεξάγει επαρκή έρευνα: παράλειψη που οφειλόταν στην πλάνη της αναφορικά με την ερμηνεία της νομικής διάταξης που όφειλε να είχε εφαρμόσει. Στη συνέ-

χεια η Αρχή Αδειών επανεξέτασε το αίτημα της Αιτήτριας με βάση το νομικό και παραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της ακυρωθείσας απόφασης (Ιούνιο του 1985) και στις 30 Αυγούστου 1988 χορήγησε στην
5 Αιτήτρια άδεια για 7 μόνο οχήματα εκμισθούμενα χωρίς οδηγό. Ακολούθως η Αιτήτρια εισήξε τα 7 οχήματα και κατέβαλε τους πληρωτέους εισαγωγικούς δασμούς.

Στις 7 Σεπτεμβρίου 1988 η Αιτήτρια υπέβαλε γραπτό αίτημα στον παρόντα Καθ' ου η Αίτηση Διευθυντή Τμήματος Τελωνείου (που στη συνέχεια θα αναφέρεται ως "ο Διευθυντής") για επιστροφή μέρους των εισαγωγικών δασμών που είχε καταβάλει για την εισαγωγή των 7 οχημάτων της. Το αίτημα της Αιτήτριας είχε ως νομικό έρεισμα το επιχείρημα ότι, με βάση το ισχύον δίκαιο κατά το
15 χρόνο έκδοσης της απόφασης της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών που ακυρώθηκε με την απόφαση του Δικαστηρίου στην προσφυγή αρ. 736/85, η Αιτήτρια θα είχε δικαίωμα να επιστραφεί σ' αυτή μέρος των εισαγωγικών δασμών που θα κατέβαλλε για την εισαγωγή των 7 οχημάτων της
20 κατά το 1985 και ότι αποκλειστική αιτία για την εισαγωγή τους το 1988 αντί το 1985 ήταν η παράνομη άρνηση της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών να της χορηγήσει το 1985 την άδεια για τα 7 εκείνα οχήματα.

Ο Διευθυντής απέρριψε το αίτημα της Αιτήτριας με επιστολή του ημερομηνίας 26 Σεπτεμβρίου 1988, στην οποία αναφέρονται τα εξής:

"Κυρία,

Αναφέρομαι στην επιστολή σας ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1988 σχετικά με το αίτημα σας για επιστροφή δασμού πάνω σε αυτοκίνητα 'Ζ' (σχετική η κλάση 17 του Πέμπτου Πίνακα του Νόμου 58/88).

Λυπούμαι να σας πληροφορήσω ότι εφόσο τα αυτοκίνητα δεν εγράφησαν ως αυτοκίνητα 'Ζ' πριν την 8.7.88 (ημερομηνία κατά την οποία διεγράφει η κλάση
35 17 του Πέμπτου Πίνακα από το Νόμο 58/88), δεν μπορώ, σύμφωνα με τη νομοθεσία, να ανταποκριθώ στο αίτημά σας ευνοϊκά."

Στις 17 Οκτωβρίου 1988 ο τότε δικηγόρος της Αιτήτριας έστειλε στο Διευθυντή επιστολή στην οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

"Λόγω της παρανόμου αποφάσεως της Αρχής Αδειών η οποία ηκυρώθη υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου, η πελάτις μου θα υποστεί ζημίαν κατά την έκτασιν που δεν θα της επιστρέψετε το μέρος των φόρων το οποίον ήτο επιστρεπτέον εάν είχε εισαγάγει τα αυτοκίνητα τον Ιούνιον του 1985.

5

Επομένως δύο τινά δύνανται να συμβούν. Είτε να της επιστρέψετε το ποσόν των φόρων το οποίον κανονικώς θα ήτο επιστρεπτέον εάν τα αυτοκίνητα εισήγοντο τον Ιούνιον του 1985 ή να πληρωθεί εις την πελάτιδάν μου εκ μέρους της Δημοκρατίας αποζημίωσις η οποία θα είναι ισόποσος προς το ποσόν των φόρων το οποίον δεν θα έχει επιστραφεί. Δηλ. είτε θα θεραπεύσετε την κατάστασιν με το να επιστρέψετε τους φόρους ή η Δημοκρατία θα πληρώσει αποζημιώσιν δυνάμει της παραγράφου 6 του άρθρου 146 του Συντάγματος το οποίον προβλέπει ότι οιονδήποτε πρόσωπον έχει ζημιωθεί υπό αποφάσεως της Δημοκρατίας η οποία έχει κηρυχθεί άκυρος δικαιούται να πάρει δικαίαν και εύλογον αποζημιώσιν καθοριζομένη υπό Δικαστηρίου. Εις την παρούσαν περίπτωσιν το ποσόν της δικαίας και εύλογου αποζημιώσεως είναι ισόποσον προς το ποσόν του επιστρεπτέου φόρου."

10

15

20

25

Με την πρόσφυγή της που καταχώρησε στις 6 Δεκεμβρίου 1988, η Αιτήτρια ζητά την πιο κάτω θεραπεία:

"Όπως κηρύξει την απόφασιν και/ή άρνησιν του καθ' ου η αίτησις όπως προβεί εις επιστροφήν δασμού επί των αυτοκινήτων ' Ζ' της αιτηρίας η οποία εκοινοποιήθη εις την Αιτήτριαν δι' επιστολής ημερομ. 26 Σεπτεμβρίου, 1988 η οποία επισυνάπτεται ως Τεκμήριον 1 ως άκυρον και εστερημένην οιονδήποτε αποτελέσματος."

30

35

Η προσφυγή βασίζεται στα ακόλουθα νομικά σημεία.

"1. Η επίδικος απόφασις είναι αντίθετος προς την απόφασιν του Ανωτάτου Δικαστηρίου εις την προσφυγήν 736/85.

5 2. Η επίδικος απόφασις είναι αντίθετος προς το Σύταγμα και την μη αναδρομικήν εφαρμογήν της νομοθεσίας, και αντίθετος προς την ουσίαν του νόμου.

10 3. Η αιτήτρια ως εκ της παρανόμου αποφάσεως της Αρχής Αδειών η οποία ηκυρώθη υπό του Ανωτάτου Δικαστηρίου υπέστη ζημίαν και δικαιούται εις ικανοποίησιν της αξιώσεώς της δι' επιστροφήν του φόρου δυνάμει της παραγράφου 6 του άρθρου 146 του Συντάγματος.

15 4. Η επίδικος απόφασις και/ή άρνησις ελήφθη καθ' υπέρβασιν εξουσίας και/ή κατάχρησιν εξουσίας."

20 Η επίδικη απόφαση λήφθηκε δυνάμει του άρθρου 12 του περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμου του 1988 (Νόμος αρ. 58/88), που τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαρτίου 1988 και που κατάργησε τους περί Τελωνειακών Δασμών και Φόρων Καταναλώσεως Νόμους του 1978-1987. Το άρθρο 12 του Νόμου προνοεί τα εξής:

25 "Τηρουμένων των διατάξεων των εκάστοτε εν ισχύι τελωνειακών νόμων ως και παντός όρου όστις ήθελε τεθή υπό του Διευθυντού προς διασφάλισιν των δημοσίων προσόδων, επιστρέφεται καθ' ην έκτασιν εμφανίζεται εν τη τρίτη στήλη του Πέμπτου Πίνακος ο καταβληθείς τελωνειακός δασμός ή φόρος καταναλώσεως, οσάκις εμπορεύματα του εν τη δευτέρα στήλη του Πέμπτου Πίνακος καθοριζομένου είδους χρησιμοποιώνται, κατά τρόπον ικανοποιούντα τον Διευθυντήν ως ειδικώς προνοείται εν τη πέμπτη στήλη του Πέμπτου Πίνακος

Νοείται ότι εκτός ως άλλως προνοείται εν τω Πέμ-

πτω Πινάκι, δεν επιστρέφεται καταβληθείς τελωνειακός δασμός ή φόρος καταναλώσεως εφόσον ήθελε διαρρεύσει διάστημα μείζον των τριών ετών μεταξύ της καταβολής του δασμού ή φόρου καταναλώσεως και της λήψεως υπό του αρμοδίου Λειτουργού της προς επιστροφήν αυτού απαιτήσεως." 5

Τα οχήματα της Αιτήτριας εμπίπτουν στην κλάση με αρ. 17 του Πέμπτου Πίνακα του πιο πάνω Νόμου.

Η παρούσα διοικητική διαφορά προέκυψε από το γεγονός ότι στις 8 Ιουλίου 1988, δηλαδή πριν την παραχώρηση της άδειας για τα 7 οχήματα και πριν την εκτελώνισή τους, δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας διάταγμα (Κ.Δ.Π. 178/88) το οποίο εξέδωσε το Υπουργικό Συμβούλιο κάτω από το άρθρο 13* του Νόμου αρ. 58/88, με το οποίο διαγράφηκε η κλάση αρ. 17 του Πέμπτου Πίνακα του Νόμου. Αποτέλεσμα της διαγραφής αυτής ήταν η αφαίρεση των οχημάτων που εκμισθώνονται χωρίς οδηγό από την κατηγορία των εμπορευμάτων αναφορικά προς τα οποία ο Διευθυντής έχει δικαίωμα να επιστρέφει μέρος των καταβαλλομένων τελωνειακών δασμών ή φόρων καταναλώσεως κάτω από το άρθρο 12 του Νόμου. 10 15 20

Το μοναδικό ερώτημα που εγείρεται στην παρούσα αγωγή αναφέρεται στο δίκαιο που ο Διευθυντής είχε υποχρέωση να εφαρμόσει κατά τη λήψη της επίδικης απόφασης. Θα πρέπει να επισημάνω στο σημείο αυτό ότι, όπως προκύπτει από το κείμενο της απόφασης, ο μόνος λόγος για τον οποίο το επίδικο αίτημα της αιτήτριας απορρίφθηκε ήταν η διαγραφή της κλάσεως αρ. 17 από τον Πέμπτο Πίνακα του Νόμου πριν από την έκδοση της επίδικης 25 30

* "Το Υπουργικόν Συμβούλιον δύναται, διά Διατάγματος αυτού δημοσιευθησομένου εν τη επισήμω εφημερίδι της Δημοκρατίας, να προσθέτη ή διαγράφη κλάσεις εκ του Πέμπτου Πίνακος ή να τροποποιή τους συντελεστές του επιστρεπτέου δασμού ή τους αναφερομένους δι' εκάστην Κλάσιν εμφανινομένην εν τω ειρημένω Πινάκι όρους." 35

απόφασης. Ο ισχυρισμός του ευπαιδευτού δικηγόρου της Αιτήτριας είναι ότι ο Διευθυντής είχε υποχρέωση, εν όψει της ακυρωτικής απόφασης του Δικαστηρίου στην προσφυγή αρ. 736/85, να αγνοήσει το διάταγμα ΚΔΠ 178/88 και να εφαρμόσει τον Πέμπτο Πίνακα του Νόμου ως είχε το 1985 με την περιίληψη σ' αυτόν της κλάσεως αρ. 17.

Δε συμφωνώ με την εισήγηση αυτή. Ο Διευθυντής ορθά εφαρμόσε τη νομοθεσία που ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της απόφασής του. Είναι βασική αρχή του διοικητικού δικαίου ότι η νομιμότητα των διοικητικών πράξεων κρίνεται με βάση το δίκαιο που ίσχυε κατά το χρόνο της έκδοσής τους. Αναφέρω ενδεικτικά τις υποθέσεις Α. Λόρδου και άλλοι ν. Δημοκρατίας (1968) 3 Α.Α.Δ. 427, και Α. Λεμής και άλλοι ν. Επάρχου Λευκωσίας και άλλων, (1986) 3 Α.Α.Δ. 2226. Η αρχή που υποστηρίζεται από τις υποθέσεις που επικαλέστηκε η Αιτήτρια, σύμφωνα με την οποία η διοίκηση έχει υποχρέωση να επανεξετάσει ακυρωθείσαν απόφασή της με βάση το νομικό και πραγματικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της ακυρωθείσας απόφασής της, δεν εφαρμόζεται στην παρούσα υπόθεση στην οποία καμιά απόφαση του Διευθυντή δεν ακυρώθηκε ποτέ από το Δικαστήριο, το δε επίδικο αίτημα της Αιτήτριας υποβλήθηκε σ' αυτόν για πρώτη φορά στις 7 Σεπτεμβρίου 1988, μετά τη δημοσίευση του διατάγματος ΚΔΠ 178/88.

Όπως προκύπτει από το απόσπασμα της επιστολής του ευπαιδευτού δικηγόρου της Αιτήτριας, που έχω ήδη παραθέσει, καθώς και από τη γραπτή του αγόρευση, αυτό που ουσιαστικά επιδιώκει η Αιτήτρια από το Διευθυντή με την επιστολή της ημερομηνίας 7 Σεπτεμβρίου 1988, είναι η εύλογη αποζημίωση στην οποία δικαιούται, κατά τη δική της εκτίμηση, από τη Δημοκρατία κάτω από την παράγραφο 6 του άρθρου 146 του Συντάγματος για τη ζημιά που έχει υποστεί από την απόφαση της Αναθεωρητικής Αρχής Αδειών, η οποία κηρύχθηκε άκυρη στην προσφυγή αρ. 736/85, και η αποφυγή διπλών διαδικασιών και εξόδων. Η διεκδίκηση αποζημίωσης αυτής της μορφής γίνεται με αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο το οποίο έχει τη δικαι-

Πογιατζής, Δ. Παπαευσταθίου ν. Διευθ. Τμημ. Τελωνείων (1991)

οδοσία να την εκτιμήσει και να την επιδικάσει. Ο Διευθυντής δεν έχει, βέβαια, αυτής της μορφής την εξουσία.

Η προσφυγή απορρίπτεται και η προσβαλλόμενη απόφαση του Διευθυντή επικυρώνεται. Δεν εκδίδω οποιαδήποτε διαταγή αναφορικά με τα έξοδα.

5

Προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.